

VLADISLAVAS ILIČ-SVITYČIUS

Skaudus smūgis ištiko Maskvos kalbininkų šeimą – 1966 m. rugpiūčio 22 dieną tragiška mirtis (autokatastrofa) iš jų tarpo išplėšė daug žadėjusį talentą – TSRS MA Slavistikos instituto mokslinį bendradarbį Vladislavą Ilič-Svityčių. Ši mirtis yra labai liūdna žinia ir baltų kalbų tyrinėtojams. Velionis jau buvo spėjęs pagarsėti puikiais baltistikos darbais.

V. Ilič-Svityčius gimė 1934 m. rugsėjo 12 dieną Kijeve. 1957 m. baigė Maskvos universiteto Slavų filologijos skyriaus bulgarų kalbos specialybę. Nuo 1958 m. dirbo Slavistikos institute. Tokie pagrindiniai šio visada tylaus, susikaupusio, truputį melancholiško žmogaus trumpuotės biografijos duomenys. Tačiau kaip sunku tarp šio žmogaus gimimo ir mirties datų įsprausti jo mokslinius interesus ir atliktus darbus.

Pradėjęs mokslinį kelią slavistika, vėliau susidomėjęs baltų ir slavų kalbų santykiais, nagrinėjęs bendrąsias indoeuropeistikos problemas, pastaraisiais metais V. Ilič-Svityčius išėjo toli už indoeuropeistikos problemų rato, sudarinėdamas stambų Altajaus kalbų etimologinį žodyną, beveik baigdamas rašyti monografiją apie indoeuropiečių ir Uralo, Altajaus, Kaukazo, semitų-chamitų kalbų giminystę.

Labai svarbus baltistikai velionio darbas yra 1963 m. TSRS MA išleista monografija „Именная акцентуация в балтийском и славянском“, kurioje autorius, remdamasis labai plačia faktine medžiaga, atrodo, įtikimai pagrindė baltų ir slavų kalbų vardažodžių akcentuacijos tiesioginį ryšį su senąja indoeuropiečių akcentuacija. Rašydamas šį darbą, V. Ilič-Svityčius ilgesnį laiką pabuvojo Lietuvoje, rinko medžiagą iš Lietuvių kalbos ir literatūros instituto Akademinio žodyno ir Dialektologinio atlaso kartotekų, susipažino su mūsų respublikoje saugojamais lituanistiniais rankraščiais ir retesniais leidiniais. Minėta V. Ilič-Svityčiaus monografija tuoj pat po jos išleidimo susilaukė plataus atgarsio tiek mūsų šalyje, tiek ir užsienyje.

Baltų kalbų akcentologijos problemoms V. Ilič-Svityčius paskyrė ir keletą mažesnės apimties studijų. V. Ilič-Svityčius tyrinėjo taip pat pietų slavų ir baltų kalbų leksines bendrybes.

Velionis gerai mokėjo lietuvių kalbą, atidžiai sekė mūsų respublikos kalbininkų darbus ir kultūrinį gyvenimą. Savo mažamečiui sūnui skaitydavo, čia pat išversdamas į rusų kalbą, lietuviškas pasakas.

V. Ilič-Svityčius turėjo daug draugų. Net ir savo didžiausią iš išleistų darbų – minėtą monografiją apie baltų ir slavų kalbų vardažodžio akcentuaciją, jis pradėjo lakoniškais žodžiais: „Друзьям посвящаю“. Būtų gera, kad šie draugai, žinoma, pirmiausia kolegos maskviečiai, pasirūpintų atskira knyga išleisti po įvairius leidinius išblaškytus svarbiausius velionio darbus, sutvarkytų jo rankraštinių palikimą. Tai būtų pats gražiausias per anksti gyvenimą palikusio draugo pagerbimas.

A. Sabaliauskas

